

CULTURA BARCELONA -
11 abril 2019 2.00 h

Testament, no enterrament

- Joaquim Carbó publica 'Testament', un joc literari en què presenta fins a quatre novel·les inacabades

Joaquim Carbó és un autor consagrat de literatura infantil i juvenil amb una producció d'adults tan menystinguda com interessant ELISABETH MAGRE.

LLUÍS LLORT - BARCELONA

Joaquim Carbó té 86 anys. Els sosté –o ells a ell– amb un estat envejable, tant mentalment com física. El veus anar pel món amb pas ferm, l'esquena prou dreta, amb la mirada escrutadora

“He viscut una vida més aviat còmoda i plàcida, però soc un testimoni

d'au rapinyaire sempre esmolada i atenta als detalls que conformen la vida. I amb una memòria en què, per un nom que dubta, te'n deixa anar deu de seguits com si fos la taula del 2. Per tot plegat, que ningú pateixi amb el títol de la seva darrera novel·la per a adults,

dels perdedors”

“Quan tens una idea i comences a rumiar veus que no tens mai la raó absoluta”, afirma Carbó

Testament, perquè, com ell

mateix aclareix: “És un testament, no un enterrament.” Ja té quatre o cinc títols infantils previstos, a més de tres reculls de relats, un dels quals per al públic adult. A més d'un interessant projecte amb l'editorial Comanegra que no estem autoritzats a avançar.

Testament li han publicat els editors de Males Herbes, Ramon Mas i Ricard Planas, que ja havien apostat per Carbó amb *Va com va* (2015) i una reedició d'*Els orangutans* (2017), publicada per primer cop el 1967.

Testament parteix d'un plantejament sorprenent: *explicar* quatre novel·les inacabades. Quatre projectes reals de Joaquim Carbó als quals ha donat sortida en format de resums cosits per la relació de dos personatges. Per una banda hi ha un escriptor vell que, davant l'obvietat que el temps se li acaba, enreda un veí jove a qui acull perquè llegeixi una sèrie de notes amb els plantejaments argumentals de les novel·les que ja no podrà escriure. El jove intenta posar-hi ordre, tot reflexionant sobre les possibilitats de les històries. I passa a formar part del procés d'escriptura. Una argúcia tècnica gens senzilla, perquè el jove fa de l'altra cara de la moneda de l'autor i, per tant, Carbó ha fet el plantejament i ell mateix s'ha fet la visió crítica, aportant què funciona, què no i com podria millorar. Tasca gens senzilla.

Com expliquen els editors: “*Testament* és l’obra més ambiciosa de Carbó. Veiem com els seus dots innats d’observació i la seva passió desmesurada per la fabulació es donen la mà amb tota una polifonia de gèneres i estils, des del relat neorealista fins a la ucronia, la novel·la històrica i el costumisme de barri, tot adobat amb una perspectiva plena de melancolia i nostàlgia.”

D’on surten, aquestes obres? “Eren esbossos de novel·les que tenia pendants de fer i les vaig combinar amb *La vorera*, que era una altra mena d’obra, com aquella de *La noria* que va publicar Luis Romero el 1951... No és cap invent, però em seduïa poder fer sortir molts personatges d’un barri popular, que s’entrellacen els uns amb els altres, i això em donava peu que un d’aquests fos el vell caduc que és una paròdia de mi mateix, perquè ell tot el dia rondina i jo, només alguna estona. El vell pensa i diu moltes coses que jo ni les penso ni les dic”, detalla Carbó.

“La idea va venir de mica en mica, però m’hi vaig posar a treballar fa uns tres anys. He fet molt feina perquè són gairebé 500 pàgines. I en alguna de les obres m’hi he hagut de documentar molt, com la que dedico a la Guerra Civil”, comenta.

La vorera, en dues parts, és un relat costumista deliciós, ple de personatges d’una bella quotidianitat, de reals i d’inventats, com el vell solitari que convida els venedors de porta freda a entrar a casa per tenir una estona de companyia i “una cosa que a la majoria ens incomoda, a ell el fa feliç”. *Balada per a contratenor* va d’un nen cantaire castrat en un ambient rural i per al gaudi de l’estament eclesiàstic. A *El temps de la Syra*, partint del quadre real *El sopar de la colla*, d’Olga Sacharoff, Carbó ens parla de diverses colles que va freqüentar. *Una guerra de*

paper és una ucronia en què narra la Guerra Civil a partir de la batalla de l'Ebre, però canviant el final: guanyen el rojos. I, de fet, *Testament* seria la cinquena novel·la, com una mare acollidora que les preserva en una bossa marsupial.

I per què no les va enllestir, per mandra, com apunta a l'obra? “Sí, i perquè he fet altres coses. M'he dedicat més al públic infantil i juvenil.”

El joc narratiu entre el vell i el jove, que ofereix la visió crítica, és agosarat. “Potser ho he fet perquè soc prou lúcid per adonar-me que moltes d'aquestes coses que explica el vell no s'aguanten. I perquè jo no estic segur de res, no ho he estat mai. Quan tens una idea i comences a rumiar, veus que no tens mai la raó absoluta”, sentència, amb la humilitat que només tenen els grans autors.

I des de l'experiència, la visió de Carbó s'enfosqueix. “He viscut una vida més aviat còmoda i plàcida, però soc un testimoni dels perdedors. En els meus llibres per a adults, els protagonistes han sigut perdedors. Tots som perdedors. Acabes dins d'una capsa de fusta, havent-les passat magres. Sumat a la por innata que tenim; por a tot, a la falta de salut, de diners, por a l'altre, a la impotència...”

Clou l'obra amb ganes de dormir i descansar, però encara planta cara i emula sense amagar-se'n el final de l'*Ulisses* de Joyce, però canviant el “Yes” per un “NO” rodó i rebel. No tinguin por i acceptin l'herència que els concedeix aquest *Testament*. I sense haver de pagar l'impost de successions!

**El millor amic dels lectors
baixets**

Joaquim Carbó (Caldes de Malavella, 1932) ha publicat més de 130 títols, entre novel·les i relats d'adults, assajos i teatre, tot i que la majoria estan dins la franja d'infantil i juvenil. Els lectors més baixets l'han adorat durant dècades, perquè els ha empès a somiar, perquè sempre ha estat vinculat a la revista Cavall Fort i perquè ha voltat vuitanta cops Catalunya fent xerrades a les escoles ("ara ja no ho puc fer perquè la veu no m'acompanya", explica.) Té èxits sonats com La casa sota la sorra (60 edicions i uns 180.000 exemplars venuts), a més de sèries, amb personatges com ara Felip Marlot i el Miquelet. Té una quinzena de premis, pocs, per a tanta trajectòria. I mai li han posat fàcil publicar per a adults. Un misteri fàcil de resoldre: llegint-lo. Té tanta o més qualitat que la majoria d'autors que es publiquen. Per tant no és un misteri, és una injustícia. Sort que hi ha gent, com els editors de Males Herbes, disposada a corregir mínimament aquest error flagrant.